

v Trstu se jeli prepirati mej seboj, bi kmalu zgubili ves ugled, kakor pada ugled Slovenstva celo na Kranjskem, od kar se ravšamo in kavšamo mej seboj. Veseli nas, da društvo „Edinost“ se more obračati do vseh Slovencev v Trstu in želimo, da za zmiraj tako ostane, da se tržaški Slovenci ne razcepijo v konservativce in liberalce, ali pa klerikalce in naprednjake. Tržaški Slovenci naj ne pozabijo nikdar, da je na neječnosti podlegla celo mogočna Svetopolkova država. Nikakor naj se ne dajo zapejljati s tem, da so stranke pri družih narodih. Mnogoštevilni narodi, katerim so vse narodne pravice že zagotovljene, si pač lahko dovolijo kak „sport“, katerega si Slovenci, ki se moramo boriti za svoj obstoj, ne smemo dovoljevati, posebno v onih pokrajinah ne, kjer smo v manjšini. Kdor priporoča razpor, ni prijatelj našega naroda, naj se dela še za tacega rodoljuba ali domoljuba. Jedinost v jedinstvu je moč.

Politični pregled.

Prvi maj minol je letos povsod precej mirno, če tudi so ga praznovali delavci skoro po vsej Evropi, v nekaterih krajih bolj, v drugih manj. Na Dunaji je pri slavnosti v Pratru bilo nad 30.000 ljudij. Zvečer je bilo več shodov. Glavni predmet govorom na teh shodih je bil uspeh delavcev v Belgiji, ki so si pridobili občno volilno pravico.

Razdelitev okrajev po narodnostih razburja še vedno duhove na Češkem. V deželnozborskem odseku predlagali so veleposestniki, da se okraji ne razdele le po narodnostih, temveč se ozira tudi na druge okoliščine in potrebe. Ta predlog pa ne ugaja niti Nemcem, niti vladi, niti Čehom. Nemci mislijo, da zanje nova razdelitev okrajev, osnova novih sodišč nima nobene vrednosti, ako se ne izvrši po narodnostih. Vlada misli, da bi bila težava s sestavo porotniških sodišč, ako bi v kakem okrožji bilo prebivalstvo preveč mešano. Čehi se pa boje, da se okraji razdele po želji Nemcev, ako deželni zbor sploh izreče kako mnenje. V zakonu je namreč določeno, da mora deželni zbor izreči svoje mnenje o vsaki razdelitvi okrajev ali osnovi novih sodišč, nikakor pa ni določeno povedano, da se mora vlada ravnati po tem mnenji. Stvar je bila prišla tudi v praškem mestnem zboru v razgovor. Stvar se tiče v toliko Prage, da bi zgubila mnogo veljave, ako se osnuje zaključeno nemško ozemlje, ki bi s časom dobilo svoje glavno mesto. Nehala bi biti glavno mesto vse češke kraljevine. Sklenilo se je bilo poprositi klub veleposestnikov, da naj z drugimi češkimi zastopniki glasuje proti temu, da bi se v tej zadevi sploh oddalo kako mnenje.

Štajarski deželni zbor se najbolj bavi z gospodarskimi stvarmi. Pomenljivo je, da je sklenil podpirati snovanje posojilnic. Za ta predlog so glasovali tudi Slovenci, da pokažejo nemškemu sodeželanom, da je jim blagor vse dežele na srcu. Za Slovenski Štajer ta sklep nima posebne važnosti, ker ima že dovolj dobro utrjenih posojilnic. Vodstvo slovenskih posojilnic je tudi v tako dobrih rokah, da se ni bati, ko bi le poskusili z deželnim denarjem ustanoviti kake konkurenčne zavode ali pa zamotati jih v kako zvezo z nemškimi posojilnicami. Sploh se nemški Štajarci lahko v tem oziru kaj uče od Slovencev, nikakor pa ne nasprotno. Politična debata je bila le pri deželnozborskem poročilu o šolskih stvareh, ko sta se dva nemška poslanca hudovala, da se v Šoštanji in Ljutomeru ne osnujeta nemški šoli. Dva slovenska poslanca sta Nemcem dobro pojasnila, da je njih zahtevanje nepostavno, pa tudi smešno, ker Spodnjega Štajerja tako nikdar ne ponemčijo.

V Galiciji mislijo premeniti občinske volilne rede za mesta. Sedanji volilni redi so jako čudni. Židje imajo večino volilcev v štirih mestih, ali pri sedanji razdelitvi volilnih okrajev imajo židje večino v občinskih zastopih v nad sto mestih in trgih. Skoro v vsakem večjem kraju v Galiciji je župan žid, ki tega tudi nikakor ne skriva. Sedaj se bodo vpeljali štirje volilni razredi in volilci vanje pravičnejše razdelili, tako da židom ne bode tako lahko dobiti večine.

Ogerskemu državnemu zboru je vlada predložila predloge zakona, po katerih se župnikom vzame vodstvo stanovskih matric (krstnih in mrtvaških bukev) in se to izroči drugim osebam. Ljudje bodo torej imeli večje neprijetnosti. Hoditi bodo morali ne le k župniku, temveč še k voditelju matric naznanjati krste, poroke in smrti. Pa tudi brez stroškov stvar ne bode, kajti vodje matric bodo morali biti plačani. Da se ta novotarija vpelje, so trije povodi. Država hoče pokazati svojo mogočnost, da ima ona povsod prvo besedo in neče biti odvisna od cerkvenih organov. Katoliškim duhovnikom se odvzame priložnost ovirati, da se otroci iz mešanih zakonov vzgajajo v zmislu postave iz 1868. leta, to je dečki v očetovi, deklice v materini veri, kar nasprotuje določbam katoliške cerkve. Katoliški duhovniki niso hoteli naznanjati drugoverskim duhovnikom otrok, kateri bi se po zakonu morali odgojiti v drugi veri. Sedaj bodo protestantski duhovniki lahko pri voditeljih matric izvedeli za vse take otroke, da bodo potem gledali, da se vzgajajo v njih veri. Matice se bodo vodile v madjarščini in bodo sploh ti uradniki le madjarski uradovali. Vlada je pa tudi zbornici predložila zakon, s katerim se dovoljuje kristijanom prestop v židovstvo, kar dosedaj na Ogerskem ni bilo dovoljeno. Posledica tega zakona bode, da se bode požidilo več zadolženih grajščakov, da dobe potem bogate židinke za žene.

Avstrija in Rusija. — Obisk, s katerim je avstrijski cesar počastil ruskega vnanjega ministra Giersa, naredil je v Petrogradu jako dober vtis, kajti vse je v tem edino, da četudi ta obisk nima nobenega posebnega političnega namena, je vendar neovrgljiv dokaz, da mej Rusijo in Avstrijo vladajo dobri odnošaji. Posebno z veseljem pozdravili so v Petrogradu ta obisk tudi zaradi tega, ker je bil tako kmalu po avdijski bolgarskega ministerskega predsednika Stambolova pri avstr. cesarju. Ta avdijska vzbudila je namreč v ruskih krogih velike pomisleke glede postopanja Avstrije v bolgarskih zadevah nasproti Rusiji. Ta obisk cesarjev pri Giersu je pa vse te pomisleke odstranil in rusko javno mnenje prepričal, da čudnih pojavov, ki se v bližnjem času lahko v Bolgariji pokažejo, ni devati v direktno zvezo z avstro-ogersko politiko, kar bi se bilo sicer najbrže zgodilo.

Bolgarija. — Te dni vršile so se volitve v sobranje. Kandidatje vladne stranke so skoro povsod prodrli. V Sofiji je bila udeležba volilcev prav mnogobrojna in sta izvoljena ministerski predsednik Stambolov in župan Petkov.

Srbija. — Radikalci in naprednjaki so za volitve v skupščino že imenovali svoje kandidate. Liberalci še zdaj niso na jasnem, hočejo li se volitev udeležiti ali ne. V slučaju, da se volitev udeleže, bodo si komaj več ko deset mandatov priborili. — Ministerski predsednik Dokič se je izrazil, da je prva naloga sedanjega ministerstva, da si pridobi zaupanje v inozemstvu, kajti le, če je to osvedočeno o stalnosti srbskih razmer, bode zadobila Srbija nekdanji svoj kredit. Na podlagi tega skrbelo bo ministerstvo potem za zboljšanje finančnih razmer v državi.

Rusija. — Poroča se, da so dosedaj nepoznani zločinci na železnični progi pri Harkovu poškodovali tako močno šine, da bi bil vlak, v katerem se je car vozil brez dvoma iz tira skočil in bi se bila nesreča zgodila, da ni strojevodja začasno opazil, da so šine poškodovane. Brez dvoma je, da se je poskusil atentat na carja. Več sumljivih oseb so zaprli.

Nemčija. — Svobodomiselna stranka predložila je dr-

žavnemu zboru načrt o prenavedbi vojaške predloge, po katerem bi se določilo mirovno stanje nemške vojske do dne 31. marca 1895. l. na 486 983 mož — Cesar in cesarica dospeta danes iz Rima domov.

Svetovno razstavo v Čikagu otvoril je dne 1. maja z največjo slovesnostjo Cleveland, predsednik Zjedinjenih držav. V razstavi zaradi velikih viharjev, ki so zadnji čas ovirali urejevanje zbirk in tudi porušili nekaj poslopij, ni še vse gotovo in se bode pomanjkljivo še le zdaj popolnilo.

Obrtnija.

Indiga.

(Konec.)

Da se natančno preišče indiga, se mora v zračni kopelji natančno pretehtana množina barvila pri vročini 100° posušiti, da se izve, koliko je vode v njej. Zračna kopelj je bakren kotel, v katerem je v polovici velikosti posebna priprava iz medne žice, na katero se postavi posoda, v kateri je indiga. Kotel ima pokrov, v katerem je termometer in odprta cev, da uhajajo pare. Zračna kopelj se razgreje s špiritno ali plinovo svetilnico. Pri tej operaciji indiga sme 3—6 % na teži zgubiti.

Da se izve, koliko je v indigi rudninskih dodatkov, berolinskega modrila i. t. d. sežge se natančno pretehtana množina indige. Ostanek pri dobrem blagu ne tehta več kakor 7—10 %.

V kadeči se žvepleni kislini se indiga popolnoma raztopi. Tuji dodatki, ki se ne raztope v kislini, kakor prst, pepel, puste dosti ostankov.

Če se misli, da je indiga popačena z berolinskim modrilom, se poskuša polije z razjedljivim lugom. Pristna indiga se nič ne spremeni, z berolinskim modrilom popačena indiga postane temnorujava, ker v lugu berolinsko modrilo preide v rujavi železni oksid.

Škrob tudi primešavajo indigi, ali to se da lahko dokazati. Indiga se zdrobi v prah in vlije se nanjo žveplene kisline. Če počrni, je v njej škrob, kajti škrob zgubljeni, če se prilije žveplene kisline.

Če je v indigi gumi ali druge slezaste tvarine, spoznamo lahko, če denemo tako indigo v vodo. V vodi se zmeči in postane slezasta.

Poleg tega je pa še več drugih metod, po katerih se poskuša indiga. Dobro je, če se vzame 10 gramov fino zmlete indige, 100 gramov čistega živega apna in kake tri kilograme destilovane vode. Najprej se ugasi apno z jednim delom omenjene vode, potem se pridene indiga in vse dene v steklenico, v katero se vlije tista voda, ki je še ostala. Ko je stala steklenica nekaj ur, se pridene še 200 gramov železnega vitrijola ali zelene galice, potem se pa pusti, da se goščava iz tekočine lepo odsede. Na to se tekočini, ki stoji nad odsedlino, vzame četrtino tega, kar se je bilo v začetku vzelo vode. Sedaj se tekočini pridene nekoliko solne kisline, potem pa pusti na zraku, dokler se iz nje ne odloči indigo modrilo. Sedaj se ta indiga skrbno dene v lijak s papirnim cedilom, in se nekaj časa spira s pomočjo majhne brizgalnice. Nazadnje

se pa dobro posuši, najbolje v zgoraj popisani zračni kopeli. Dobljena indiga je četrtina indige, ki je v 100 gramih, katero smo vzeli.

Tukaj naposled opisana preiskava je precej težavna in se zatorej pri navadnih barvarjih ne more uporabljati, če tudi je jako zanesljiva. Druge metode pa navadno še več vaje zahtevajo in so mnoge le za kemičen laboratorij. Jako priprosta je pa taka preiskava, če tudi nikdo ve, kako natančna.

Vzameta se v jednaki množini dve vrsti indige, od katerih je nam jedna dobro znana, kaka je, drugo pa še le moramo preiskavati. Napravita se dve popolnoma jednaki raztopljini in deneta v dva jednaka steklena cilindra, ki pa ne smeta biti polna. V cilinder, v kateri je že po kakovosti nam znana indiga, se vlije toliko vode, da je tekočina svetlo modra. Sedaj se pa v drugi cilinder priliva vode, da dobi tekočina popolnoma isto modrino. Ker je tista indiga, ki ima več modrila v sebi bolja, sedaj lahko po vodi, ki je v enem ali v drugem cilindru, primerjamo kakovost indige. Tako smo ob kratkem naveli nekatere načine, kako se indiga poskuša, ker se to dragoceno barvilo v trgovini dostikrat pokvarjeno prodaja.

Obrtnijske raznoterosti.

Impregnirane brisalke. Prah brišemo v naših stanovanjih na jako nepopolen način. S suhimi cunjami oplazimo našo opravo, potem pa cunjo pri kakem oknu ali pa kje drugod zopet stresemo. Velik del prahu pride pri odprtem oknu nazaj in se vnovič vleže po sobi, tako da jo bilo delo večinoma zastoj. Z mokrimi cunjami bi se stvar bolje vršila, a po opravi ne smemo drgniti mokrih brisalk. Zato pa v novjšem času izdelujejo impregnirane brisalke, ki izvrstno ustrezajo svojemu namenu. Tovarna Roberta Kleyhonza na Dunaji (XIII/2, Ameisengasse 5) prodaja cunje, ki so napoljene z neko smolnato tvarino, katera povzame ves prah, opravi ne škoduje prav nič. Če je taka brisalka uže preveč napolnjena s prahom, se vrne tovarni, ki jo izpere in vnovič impregnira. Dunajski dvorni muzeji uporabljajo samo take brisače.

Lesena poslopja in strehe prevleči s cementom! Dosedaj so se lesene stvari malo kdaj prevlekle s cementom, ker se je občno mislilo, da se cement lesa ne prime. Ta misel je pa napačna, samo da je treba prav ravhati. Vzemi jeden del cementa, dva dela prav drobnega peska, jeden del iztisnjene sirne snovi iz svežega mleka in pa $\frac{3}{4}$ dela pinjega mleka in to zmešaj. Tega pa smeš napraviti le toliko, kolikor porabiš v pol ure. Ko rabiš to zmes, jo moraš vedno mešati, da se pesek ne vsede na dno. Les, ki ne sme biti gladek, nabolje če je zažgan, prevleči s to zmesjo s čopičem in sicer dvakrat, naposled pa še z zelenim prstenim firnežem. Tako prevlečeni les je varen pred ognjem in vremenske nezgode ga ne poškodujejo.

Kmetijstvo.

Majski keber.

Vsakemu kmetovalcu je znano, da kebrile na gotovo število let nastopijo v veliki množini, ravno tako